

Leerlingenboekje les 7 en 8

Naam.....

Schrijfopdracht 6 Hoe maak je een gebruiksvoorwerp?

Groep 8

Schrijven met peerresponse
Tekst: M. Hoogeveen
Illustraties: S. Loenen
SLO, 2018

Waarover gaan de lessen?

In deze lessen leer je hoe je instructies schrijft. De instructies gaan over dingen die je tijdens een wandeltocht in je vakantie kunt maken en doen. Je schrijft voor je klasgenoten en de kinderen die volgend jaar in groep acht zitten.

Instructies: Teksten waarin je aanwijzingen geeft voor **hoe** iets gemaakt of gedaan moet worden.

Als de teksten klaar zijn, worden ze mooi opgemaakt. Daarna wordt er een boekje gemaakt met de beste instructies uit jouw klas ("De survivalgids").

Voordat je gaat schrijven denk je na over je aanpak.

Tijdens het schrijven let je op of jouw instructie duidelijk is zodat de gebruiker weet wat hij moet doen.

Na het schrijven ga je je tekst bespreken en veranderen.

In deze lessen leer je:

- **Welke woorden je kunt gebruiken om de volgorde in instructies aan te geven (*tijdwoorden*).**

Les 7 Hoe maak je een gebruiksvoorwerp?

Voor het schrijven: oefenen met tijdwoorden

In een instructie moet je de lezer duidelijke aanwijzingen geven voor wat hij in welke volgorde moet doen.

- Lees in deze voorbeeldtekst hoe Siebe duidelijk maakt wat er moet gebeuren en in welke volgorde dingen moeten gebeuren:

Vuur maken

Je kunt bij mooi weer als de zon fel schijnt vuur maken met een vergrootglas. Zorg van tevoren dat je flink wat droog gras, dorre bladeren en kleine takjes bij de hand hebt. Je begint met het maken van een hoopje waarin je het gras en de bladeren door elkaar mengt. Hou daarna het vergrootglas boven het aanmaakmateriaal en richt het zo dat de zonnestralen een heel klein lichtpuntje maken op het gras en de bladeren. Wacht totdat het hoopje gaat gloeien en blaas dan zachtjes in het smeulende hoopje totdat het gaat branden en er vlammetjes ontstaan. Leg vervolgens de takjes voorzichtig op het vuur. Als de takjes goed branden kun je ten slotte grotere takken of blokken hout op het vuur leggen. Zorg ervoor dat je het vuur goed aan de gang houdt.

Siebe, groep 8

Opdracht 1 (werk alleen)

- Lees de uitleg over de instructie die je net gelezen hebt:

Siebe gebruikt woorden die aangeven in welke volgorde iets moet gebeuren. Deze woorden noemen we **tijdwoorden** (bijvoorbeeld: *vantevoren, daarna*). Ook gebruikt hij **werkwoorden** die door hun betekenis aangeven *wanneer* iets moet gebeuren (bijvoorbeeld: *begint*).

Soms gebruikt Siebe **meer woorden** om precies aan te geven *op welk moment* iets moet gebeuren (bijvoorbeeld: *'als de takjes goed branden'*)

Soms komen er in een beschrijving van **tijd met meer woorden** werkwoorden voor die aangeven wanneer iets moet gebeuren (bijvoorbeeld: *wacht totdat het gaat branden*).

Tijdwoorden:

gedurende
voor
sinds
tijdens
vervolg
ten slotte

Opdracht 2 (werk alleen)

- Zet in de tekst:
- Een streep onder de woorden die **tijd aangeven** (*tijdwoorden, tijd met meer woorden, werkwoorden die tijd aangeven*):

Vuur maken

Je kunt bij mooi weer als de zon fel schijnt vuur maken met een vergrootglas. Zorg van tevoren dat je flink wat droog gras, dorre bladeren en kleine takjes bij de hand hebt. Je begint met het maken van een hoopje waarin je het gras en de bladeren door elkaar mengt. Hou daarna het vergrootglas boven het aanmaakmateriaal en richt het zo dat de zonnestralen een heel klein lichtpuntje maken op het gras en de bladeren. Wacht totdat het hoopje gaat gloeien en blaas dan zachtjes in het smeulende hoopje totdat het gaat branden en er vlammetjes ontstaan. Leg vervolgens de takjes voorzichtig op het vuur. Als de takjes goed branden kun je ten slotte grotere takken of blokken hout op het vuur leggen. Zorg ervoor dat je het vuur goed aan de gang houdt.

Opdracht 3 (werk samen)

- Vergelijk met je maatje wat jullie aangestreept hebben en bespreek de verschillen:
 - Leg het elkaar uit als je iets niet begrijpt.

Opdracht 4 (werk samen)

Maak een lijstje met tijdwoorden die jullie kennen:

1. Eerst.....

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

Opdracht 5 (werk alleen)

Lees de volgende uitleg:

In de zinnen hieronder maakt Siebe met **tijdwoorden** (*van tevoren, daarna*), **werkwoorden** (begint) en met **tijd met meer woorden** (als de takjes goed branden) duidelijk in welke volgorde dingen moeten gebeuren:

"Zorg *van tevoren* dat je flink wat droog gras, dorre bladeren en kleine takjes bij de hand hebt. Je *begint* met het maken van een hoopje waarin je het gras en de bladeren door elkaar mengt. *Daarna* hou je (.....). *Als de takjes goed branden.*"

Een instructie is **duidelijk**:

1. Als je precies zegt **wat** er moet gebeuren (en welke spullen je daarvoor nodig hebt).

Bijvoorbeeld: Je maakt een hoopje van droog gras en dorre bladeren door deze spullen door elkaar te mengen.

2. Als je precies zegt in **welke volgorde** de dingen moeten gebeuren.

Bijvoorbeeld: Je begint met.....Daarna.....

Je geeft de aanwijzingen voor wat er gedaan moet worden (bijvoorbeeld: een hoopje maken van gras en bladeren) altijd in een **vaste volgorde**. Het gaat om hoe de dingen in de echte tijd **na elkaar** gebeuren.

Die vaste volgorde is belangrijk om iets te laten lukken. Als je bij het maken van vuur eerst grote houtblokken op een smeulend hoopje legt in plaats van kleine takjes, ontstaan er geen vlammen en krijg je geen vuur.

3. Als je woorden gebruikt die **precies aangeven** om *welke dingen* het gaat.

Het is duidelijk als je schrijft: wacht totdat *het hoopje* gaat gloeien en blaas dan zachtjes *in het smeulende hoopje* totdat het gaat branden en er vlammetjes ontstaan. Leg vervolgens *de takjes* voorzichtig op het vuur.

Het is onduidelijk als je schrijft: wacht totdat *dit* gaat gloeien en blaas dan zachtjes *erin* totdat het gaat branden en er vlammetjes ontstaan. Leg *ze* vervolgens voorzichtig op het vuur.

In dit laatste voorbeeld is niet duidelijk wat 'dit', 'erin' en 'ze' betekenen.

Opdracht 6 (werk samen)

Besprek samen de uitleg die je net gelezen hebt over hoe je een instructie duidelijk maakt:

- Leg het elkaar uit als je het niet begrijpt.

Opdracht 7 (werk alleen)

Zet een streep onder de woorden die niet precies aangeven om welk ding of welke dingen het gaat:

1. Je begint met het maken van een hoopje waarin je alles door elkaar mengt.
2. Hou het vergrootglas erboven en richt het zo dat ze een heel klein lichtpuntje maken op het gras en de bladeren.

Opdracht 8 (werk samen)

Vergelijk met je maatje wat jullie onderstreept hebben.

Schrijf op wat er had moeten staan om het duidelijk te maken:

1. Je begint met.....

.....

2. Hou het vergrootglas.....

.....

- Leg het elkaar uit als je het niet begrijpt.
- Kijk in de tekst (p. 4) wat er had moeten staan als jullie het samen niet weten.

Voor het schrijven: jouw tekst voorbereiden

Je gaat een instructie schrijven. Eerst ga je het schrijven voorbereiden. Daarvoor moet je de schrijfofdracht weten.

Lees de schrijfofdracht:

Schrijf een instructie voor hoe je een houder maakt waaraan je een kookpot kunt hangen. Zorg ervoor dat je instructie **duidelijk** is zodat het koken van water zal lukken. Let op de beschrijving van *wat* er moet gebeuren. Maak duidelijk *wanneer* en in *welke volgorde* dingen moeten gebeuren (*tijdwoorden, tijd met meer woorden, en werkwoorden die tijd aangeven*).

Gebruik woorden die precies aangeven om welke dingen het gaat (*de takjes* in plaats van *ze*). Je schrijft de instructie voor je klasgenoten en de kinderen die volgend jaar in groep 8 zitten.

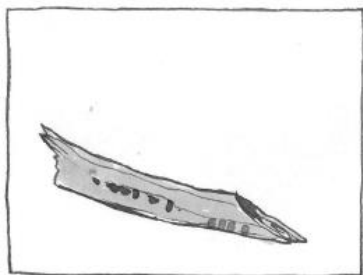
Je instructie is ongeveer even lang als de voorbeeldtekst.

Opdracht 9 (werk samen)

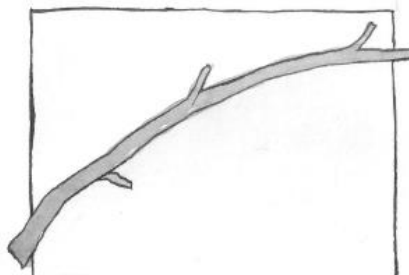
Bespreek de instructie die je gaat schrijven:

- Bekijk de tekeningen van wat je nodig hebt.
- Bekijk de tekening van de pottenhouder als hij klaar is.

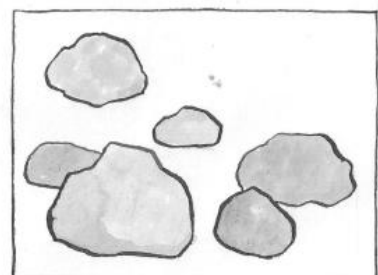
Dit heb je nodig om een pottenhouder te maken:

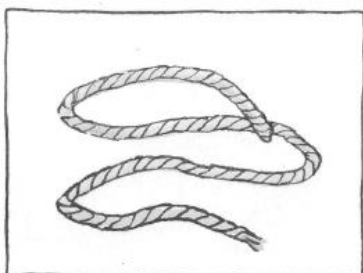
stok met scherpe punt

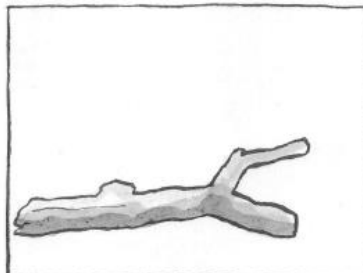
lange stevige tak

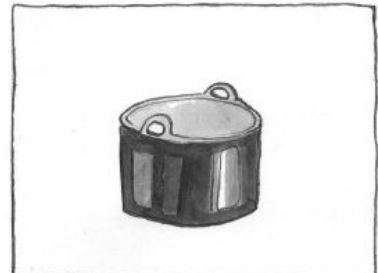
keien

touw

gevorkte stok

kookpot zonder hengsel

Zo ziet de pottenhouder eruit als hij klaar is:

Schrijf allebei op in welke volgorde dingen gedaan moeten worden:

1.
2.
3.
4.
5.
6.

Vergelijk wat jullie opgeschreven hebben:

- Bespreek met elkaar of de volgordes kloppen.
- Kies de handigste volgorde voor de instructie die je gaat schrijven.

Tijdens het schrijven

Opdracht 10 (werk alleen)

Schrijf je instructie:

- Gebruik de afbeeldingen en je aantekeningen over de volgorde waarin dingen moeten gebeuren.
- Lees tijdens het schrijven terug wat je geschreven hebt. Vraag je af of duidelijk is **wat** er gedaan moet worden en **in welke volgorde** dingen moeten gebeuren (*tijdwoorden, tijd met meer woorden en werkwoorden*). Let op of je woorden gebruikt die precies aangeven om welke dingen het gaat.

Opdracht 11 Je tekst bewaren en printen (werk alleen)

- Sla je tekst op met je **naam+les7versie1**.
- Print je tekst en schrijf je **naam+les7versie1** erop.
- Bewaar je tekst!

Les 8 Hoe maak je een gebruiksvoorwerp?

Na het schrijven: je tekst bespreken en veranderen

Je gaat nu zelf kijken of je instructie duidelijk is voor de lezer. Daarna bespreek je je tekst met je klasgenoot en ga je je tekst veranderen.

Opdracht 1 (werk alleen)

- Lees je tekst nog eens goed door en vraag je af of voor de lezer duidelijk is:
 - **wat** er gedaan moet worden.
 - in **welke volgorde** iets moet gebeuren (*tijdwoorden, tijd met meer woorden, werkwoorden*).
 - om **welke dingen** het gaat (*met woorden precies aangeven*).

- Maak aantekeningen in je tekst waar je iets wilt veranderen om de instructie duidelijker te maken.

Opdracht 2 (werk samen)

- Bespreek om de beurt jullie teksten. Doe dat zo:
 1. Lees de tekst van je klasgenoot.
 2. Vertel wat je goed vindt aan de tekst.
 3. Lees wat de schrijver zou willen veranderen om de tekst duidelijker te maken.
 4. Vertel of je het eens bent met wat er beter kan. Leg uit waarom.
 5. Geef de schrijver tips hoe de beschrijving van **wat** er in welke **volgorde** moet gebeuren beter kan (*tijdwoorden, tijd met meer woorden, werkwoorden en woorden die precies aangeven om welke dingen het gaat*).
 6. Kijk of jij nog **andere** plaatsen ziet waar de instructie duidelijker gemaakt kan worden.

- Maak aantekeningen in je tekst van wat je nog meer wilt gaan veranderen.

Opdracht 3 (werk alleen)

- Verander je tekst :**
- Open je eerste versie (**naam_les7versie1**).
- Klik op opslaan als en sla je tekst op met je **naam+les8versie2** (als je nu dingen verandert en opslaat, is versie 1 ook nog bewaard als **naam+les7versie1**).
 - Gebruik je aantekeningen van de tips uit de tekstbespreking.
 - Kijk of duidelijk is **wat** er gedaan moet worden en in **welke volgorde** de dingen moeten gebeuren (*tijdwoorden, tijd met meer woorden, werkwoorden*).
 - Kijk of je woorden gebruikt die **precies** aangeven om welke dingen het gaat.

Opdracht 4 Je tekst bewaren en printen (werk alleen):

- Klik op **opslaan** (niet: opslaan als, dat heb je al gedaan bij opdracht 3).
- Print je tekst en schrijf je **naam+les8versie2** erop.
- Bewaar de instructie!